

Kapitola **Různost povah**

úsek

text

datum

Shrnutí
odstavce

Lidé si již dávno zvykli, že existuje nějaký charakteristický způsob jednání jedince, kterým se vyznačuje po dlouhou dobu v různých životních situacích, a tu nazývají povaha. Uznává se, že povahu nemají jen lidé, ale i zvířata, s nimiž přicházejí lidé více do styku. Nedávno proběhla zpráva, že i jednotlivé ryby mají své specifické povahy. O povaze se mluví u včelstva, odrůdě slepic nebo králíků.

Otázka1 Co vlastně znamená slovo "povaha"?

Slovníková definice říká o povaze "souhrn příznačných znaků", "zvláštní kombinace rysů a kvalit, které činí osobu odlišitelnou od ostatních".

Pro potřeby antecepční teorie to je příliš všeobecné.

Snadno si uvědomíme, že slovo "povaha" bylo v jazyce lidí jakožto antecepčních subjektů pokládáno za užitečné, a proto se běžně používá. Tedy musí usnadňovat komunikaci. A-subjekt svou antecepční tento soubor vlastností u druhé osoby dokáže identifikovat a na jeho základě antecepovat.

Jako nutný závěr z toho plyne, že určité kombinace vlastností se vyskytují spolu, zatímco jiné se jaksí zpravidla vylučují. Kdyby tomu tak nebylo, a s podobnou pravděpodobností by připadaly v úvahu libovolné kombinace rysů, byla by snaha po jejich klasifikaci antecepčně neúčinná.

Příklad1 Váhavý člověk, který se překotně rozhoduje.

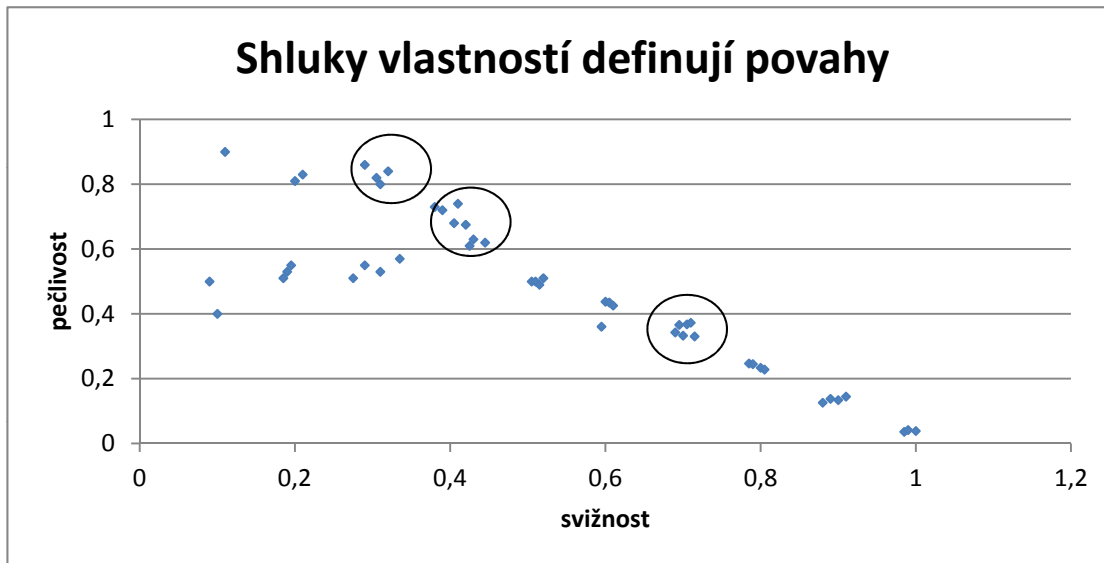
Vnímáte zřejmý protimluv takové kombinace vlastností? K čemu by nám sloužilo, kdyby nám o našem novém obchodním partnerovi sdělili takovouto informaci?

Definice Povaha je těžiště shluku bodů v prostoru vlastností

1 zařazovaných A-subjektů.

Podrobně Mějme množinu $AS1$ sledovaných A-subjektů. Mějme prostor PCH ji všech antecepčně rozlišitelných jednotlivých vlastností těchto A-subjektů, kde každá vlastnost představuje jednu dimenzi. Pokud je vlastnost nepřítomna, má v této souřadnici hodnotu 0. Pokud je přítomna plně, má hodnotu 1. Pokud je možné vyjádřit její přítomnost částečně, nabývá hodnoty mezi 0 a 1. Nyní v prostoru PCH vyneseme ke každému prvku množiny $AS1$ bod podle souřadnic PCH. V PCH zavedeme běžnou eukleidovskou metriku a s její pomocí můžeme identifikovat shluky bodů, které jsou od společného těžiště vzdáleny méně, než číslo $0 < CH < \sqrt{n}$. Přitom vzdálenost mezi bodem $(0,0,0,\dots,0)$ a bodem $(1,1,1,\dots,1)$ je $\sqrt{n}$, kde n je počet dimenzí PCH.

Graf1 Pro dva povahové rysy si můžeme výsledek znázornit v grafu

Číslo CH může být pro různé povahy různě veliké a závisí na antecepní užitečnosti vyčlenění konkrétního shluku bodů. Číslem CH a těžištěm je určena n -rozměrná koule o poloměru CH v prostoru PCH. V Grafu1 je touto koulí kruh (jsou vyznačeny 3 kruhy se stejným poloměrem, což ovšem není podmínkou). Střed koule je reprezentantem povahy, a CH poskytuje AA vodítko, jak dobrá bude antecepce pro konkrétního pozorovaného jedince s danou povahou = jak daleko od těžiště se může vyskytovat.

Poznámka1 Povaha podle Definice1 není pouhá jedna vlastnost.

Např. o určitém člověku řekneme, že je teplomilný, a myslíme tím, že mu vadí zima, zatímco v teplém létě se cítí dobře, podobně jako se cítí dobře v zimě u kamen. Ovšem jeho teplomilnost se bude promítat pravděpodobně do výběru jeho oblečení, bot, trávení dovolené, výběru manželského partnera, přátel i zaměstnání. Jde ovšem jen o jednu vlastnost, což by pro volbu slova "povaha" nestačilo.

Hypotéza1 Různost povah se týká všech organismů

Povahu lze nalézt u úplně všech živých organismů včetně virů.

Důvody:

Když se díváme na chování jasanového semene (Viz kapitola "Antecepce konstruovaná přečíslením s úspornou vyřazovací soutěží"), pozorujeme jeho predispozici k určitým podmínkám. Budu zjednodušeně uvažovat o dispozici pro život v teplejším klimatu (nazvěme to teplomilné semeno) a pro chladnější klima (chladnomilné semeno). Rozlišíme tedy semena s povahou teplomilnou a s povahou chladnomilnou. Na rozdíl od Poznámky 1 zde nejde jen o vztah k samotnému teplu, ale jde o celý komplex vlastností teplejšího či chladnějšího klimatu, kam patří vlhkost, množství srážek v různých obdobích roku, druhy škůdců, druhy symbiontů apod.

Smysl je jasný. Pokud místo, v němž dospělý jasan produkuje semena, vykazuje nějakou postupnou klimatickou změnu, pak pokud se otepluje, budou mít teplomilná semena větší úspěch, než chladnomilná a druh Jasanů se v další generaci přizpůsobuje oteplování. Tato strategie druhu Jasan antecepuje změnu klimatu, a je schopna se přizpůsobit v určitém rozsahu jak oteplování, tak ochlazování.

Pokud by si chladnomilné semeno nějak změnilo klima a shledalo, že by se lépe uplatnilo jako teplomilné, mohlo by se pokusit změnit svou povahu z chladnomilné na teplomilnou.

Potíž z takové možnosti je v tom, že za krátkou dobu, kdy je semeno vystaveno klimatu, je skoro nemožné odhadnout, jak se klima vyvíjí. Doba měření je příliš krátká. Pokud by se to i semenu podařilo, ale jednalo by se o např. dvouletý výkyv, a pak by se klima naopak více ochladilo, mladý jasanek, který by už funkční přepnutí na chlad měl spotřebovaně z přepnutí na teplo, by brzy zahynul. A nebyl by zde nikdo, kdo by nesl štafetu jasanů do dalších generací.

Hypotéz Celoživotní povaha semene

a2

Jednotlivé semeno má zakódovanou určitou povahu, jež v sobě obsahuje soubor strategií. Tuto povahu udržuje po celou dobu života, a ověřuje tím přidělené strategie.

Hypotéz Všeobecná celoživotní povaha

a3

Ve stejném smyslu jako v Hypotéze 2 si nesou svou vrozenou strategii = důležitou složku povahy = všechny organismy. Je pravděpodobné, že se to bude vztahovat na A-subjekty obecně - tedy i na dosud hypotetické mimozemšťany. Důvod tkví v tom, že A-subjekt se neustále vyskytuje na hranici zahlcení svého AA ve svém prostředí. Pokud by se musel připravovat na všechna myslitelná prostředí, podlehl by zahlcení.

Při přijetí Hypotézy 3 shledáme např. u lidí sklon držet se některých svých povahových rysů navzdory neúspěchům, které jim přinášejí. Jako by měli od tajemných sudíček předpověděno, že půjdou určitou cestou, a jen velmi těžko se z té cesty nechají odvrátit.

K čemu je to dobré? Uvědomme si např. soubor vlastností, který by poskytoval svému nositeli výhody v době 30-leté války v 17. století. Byl by obezřetný, snášel hladovění, mrštný bojovník a rváč, zato by neměl vztah ke vzdělání a hospodaření. A představte si takového člověka, že se narodil začátkem 21. století někde v západní Evropě. To, co bylo v době 30-leté války výhodou, je teď nevýhodou. Ale budoucnost lidstva nikdo neznáme, takže třeba někdo s jeho povahou jednoho dne zachrání lidstvo. Nemůžeme některou povahu zavrhnout jen proto, že v daném okamžiku se dostatečně neuplatňuje.

Takovému pohledu přispívá např. i zkušenost s astrologií. Kdyby astrolog neměl možnost vsadit na některé typické strategie, které z indicií u posuzované osoby odhalí, lidé by i přes pobitevní efekt služeb astrologů využívali daleko méně, než to pozorujeme. Takto je jedna z klíčových úloh profesionálního astrologa zařadit zkoumanou osobu pod určitý povahový typ, a vsadit na to, že si člověk tuto povahu silně udržuje po celý život. Pokud se mu to podaří, a vysloví některé soudy v souladu s povahou, bude zkoumaná osoba prožívat vysoký souhlas.

Přijetí takového konceptu, které poskytuje Hypotéza³, by měla vést rodiče a pedagogy k usilovnému přemýšlení o vrozené povaze dětí, které mají v péči. A snažit se mladému člověku otevřít cestu k uplatnění jeho povahy. Nebo, pokud je v té povaze nějaký zádrhel, tak hledat, kde v profesním životě bude nejméně vadit.

HR agentury by se měly rovněž zaměřovat na určení, kdo je čím nadán, a nenabízet zaměstnání, kde by se povaha s náplní tříštila.

Uvědomme si, že zahradník, který vypěstuje hrušeň, by neměl vzdychat nad tím, že její hrušky mají pouze minimální mrkvovou příchut'. Raději by se měl snažit o to, aby hrušeň byla správně pohnojena, okopána, zavlažena, ošetřena proti škůdcům, prořezána - a mohla poskytovat vynikající hrušky s hruškovou příchutí.

Rodiče zhusta podlehnou představě, že jejich dítě je zde pro to, aby naplnilo cíle, kterých se rodičům nepodařilo docela dosáhnout.

Různost povah bychom současně měli vnímat jako jev, který je zde přítomen v propasti věků a umožnil lidskému druhu dožít se dneška.

Proto, když potkáme na cestě životem člověka, který má podle našeho mínění zcela nemožnou povahu, měli bychom hned zpočátku opustit chuť se ho ujmout a převychovat jej. Nanejvýše by bylo možné mu pomoci lépe využít jeho povahy k tomu, aby byl úspěšnější nebo aspoň působil méně škody.

Když tedy pozoruješ jiného člověka, klad' si otázku, co má tento člověk souzeno v životě dokázat, jakou strategii má ověřit na jevišti dějin lidstva. Pokud se jeho povaha kříží s tou tvou, takže by ti ten druhý bránil v ověřování tvé strategie, pak s ním férově soutěž o možnost prokázat, která ze strategií je v současných podmínkách lepší. Ale nepočítej s tím, že i když on prohraje, a ty vyhraješ, že za tebou po soutěži přijde, a řekne: "Tvoje strategie je lepší. Napříště se již budu řídit jen tím, co jsi teď prokázal."

Podobně se k třídění povah postavili už staří Řekové se svým členěním sangvinik, choleric, melancholik, flegmatik, a zabývají se tím mnozí současní badatelé. To podporuje uvedenou myšlenku, že jednotlivý AA si udržuje své zaměření po většinu života.

Když spočteme počet losování pro vznik nového člověka (podobně jako nového kteréhokoli savce), dostáváme 1) meiózu vajíčka, 2) výběr vajíčka ve vaječniku k dozrání v daném ovulačním cyklu, 3) výběr partnera samice, 4) meióza u samce, 5) výběr partnerky samcem, 6) závod spermií 7) Přežití zárodku v děloze

uvědomíme si, jak je silně zabezpečená férová soutěž k přežití druhu. Fakt individuálního osudu, resp. namíchání vlastností jedince, musí zajišťovat antecepci celého druhu, a jedinec dostává předem rozdány karty, s nimiž má hrát. Může s těmi kartami hrát lépe nebo hůře, ale nemůže si poručit jiné rozdání. Pokud jsou podmínky, v nichž se nachází, pro jeho výbavu příznivé, dosáhne nadprůměrných výsledků. Podpoří pokračování lidského druhu ať už přenosem vlastních genů, nebo tím, že umožní pokračování příbuzných genů u dalších jedinců.

Pokud příznivé nejsou, měl by vědět, že uskutečňováním svého programu naplňuje vyšší antecepci, která přesahuje jeho osobní život. Měl by odvážně konat to, co mu okolnosti umožňují, protože neví, zda právě jeho rukou nebo rukou jeho potomků nepříjde v budoucnu něco podstatného, aby lidstvo přežilo.